

Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο της Αυστρίας (BVwG)

Απόφαση W274 2225135-1/3E/30.9.2020

Μετάφραση Σταυρούλα Χατζηδημητρίου

Εισαγωγικό Σημείωμα

Το Αυστριακό Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο στην με αρ. BVwG - W274 2225135-1/3E απόφασή του της 30.9.2020¹ ασχολήθηκε με υπόθεση που ανέκυψε μετά από προσφυγή Καθηγητή σε σχολείο δευτεροβάθμιας κατά της με αρ. DSB-D123.594/003-DSB/2019 απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η οποία είχε διαπιστώσει παράβασή του αναφορικά με την ανακοίνωση σε τρίτους της βαθμολογίας μαθήτριας. Στο πλαίσιο εκδίκασης της υπόθεσης αυτής, το δικαστήριο προχώρησε στην ερμηνεία της έννοιας του Υπεύθυνου Επεξεργασίας, καθώς ο Καθηγητής ισχυρίστηκε ότι δεν θα έπρεπε να θεωρείται ο ίδιος Υπεύθυνος Επεξεργασίας αλλά, η υπηρεσία του ή το αρμόδιο Υπουργείο στο οποίο υπάγεται.

Η Απόφαση

Η μαθήτρια Α απέστειλε στις 9.10.2018 ηλεκτρονικό μήνυμα στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα της Αυστρίας, καταγγέλλοντας την συμπεριφορά του Καθηγητή της Β. Ήταν 19 ετών και κατά την διάρκεια του τελευταίου έτους του σχολείου είχε αρκετές εξετάσεις στο μάθημα Χ. Είχε τονίσει πολλές φορές ότι δεν ήθελε να δημοσιοποιηθούν οι βαθμοί της. Ωστόσο, έμαθε από ένα μήνυμα στην εφαρμογή WhatsApp, ότι ο Καθηγητής της Β, εκκαλών στην προκειμένη υπόθεση, είχε κοινοποιήσει τους βαθμούς της, λεπτομερώς, στους εκπροσώπους της τάξης, μια μέρα που απουσίαζε από το σχολείο. Ειδικότερα, ο Καθηγητής Β είχε καλέσει τους εκπροσώπους της τάξης προκειμένου να τους ανακοινώσει τους βαθμούς της. Η μαθήτρια θεωρεί ότι αυτό συνιστά παράβαση της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εκ μέρους του Καθηγητή και ζήτησε από την αυστριακή Αρχή Προστασίας Δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα να ληφθούν σχετικά μέτρα.

Το περιεχόμενο του μηνύματος που απέστειλαν οι εκπρόσωποι της τάξης στο γκρουπ της τάξης ήταν το ακόλουθο:

«Γειά σας παιδιά, κατά την διάρκεια του μαθήματος λατινικών ο Καθηγητής Β έβγαλε την Ψ και εμένα προκειμένου να μας εξηγήσει κάποιο θέμα και τώρα θέλω να το διαβιβάσω σε όλους. Ο Καθηγητής Β δεν έχει αλλάξει τίποτα στο σύστημα βαθμολόγησής του. Για τον μαθητή Κ είπε ότι στα γραπτά είναι καλύτερος από ό, τι στα προφορικά, καθώς στα προφορικά στις 4 από τις 5 επαναλήψεις κατά την διάρκεια

¹ Δημοσιευμένη στον ιστότοπο: <https://www.jusline.at/entscheidung/661186> (Επίσκεψη στις 21.1.2021).

της χρονιάς η βαθμολόγησή του ήταν καλύτερη. Η μαθήτρια Α βαθμολογήθηκε την μια φορά με 1,75 και 1,5 και στις προφορικές επαναλήψεις του μαθήματος έλαβε 12 βαθμούς λόγω της συμμετοχής της, καθώς συχνά προσπαθούσε να συμμετέχει ενεργά στο μάθημα, ενώ με τον μαθητή Κ δεν συνέβη αυτό. Το σύνολο της βαθμολογίας της Α ανέρχεται στο 48% και μπορεί αν λάβει 2 βαθμούς σε ένα επαναληπτικό μάθημα, που μπορεί να λάβει χώρα ακόμη και αύριο μπορεί να φτάσει το απαραίτητο 50%. Ο Κ λόγω της συμμετοχής του που απέχει πολύ από το 50% δεν μπορεί με ένα επαναληπτικό μάθημα να φτάσει στο 50%. Μια περαιτέρω εξέταση πέρα από αυτή δεν θα τους δοθεί».

Ο Καθηγητής ισχυρίστηκε ότι είχε διενεργήσει προφορική εξέταση, σύμφωνα με τον Κανονισμό Αξιολόγησης της Επίδοσης των μαθητών στις 17 Απριλίου του 2018 και η μαθήτρια Α είχε αξιολογηθεί ως ανεπαρκής για το σχολικό έτος 2017-2018. Η μαθήτρια Α και η μητέρα της επικοινωνήσαν με τον Καθηγητή και του ζήτησαν ακόμα μία ευκαιρία για βελτίωση των βαθμών της, την οποία της έδωσε την Πέμπτη 19 Απριλίου 2018 με τη μορφή ενός επαναληπτικού μαθήματος. Την Τετάρτη 18 Απριλίου του 2018 ενημερώθηκε από έναν συνάδελφό του ότι υπήρξε έλλειψη κατανόησης στο πλαίσιο της τάξης για το γεγονός ότι, ενώ ένας συμμαθητής της μαθήτριας Α είχε επίσης κριθεί ανεπαρκής στο μάθημά του κατά την ίδια σχολική χρονιά, δεν του είχε δοθεί η ευκαιρία να βελτιώσει τον βαθμό του σε επαναληπτικό μάθημα, όπως είχε συμβεί με την μαθήτρια Α. Στη συνέχεια, ισχυρίστηκε ότι προκειμένου να απομειώσει την αναστάτωση στην τάξη, ο Καθηγητής ζήτησε από τους εκλεγμένους εκπροσώπους της τάξης, των οποίων η λειτουργία είναι να εκπροσωπούν ολόκληρη την τάξη, αλλά και μεμονωμένους μαθητές, να τους εξηγήσει τους λόγους για τη διαφορετική προσέγγιση των δυο μαθητών.

Η εξήγηση που έδωσε ο Καθηγητής στηριζόταν στην διαφορετική επίδοση των μαθητών στο συγκεκριμένο μάθημα. Σύμφωνα με τον Κανονισμό για την Αξιολόγηση της Επίδοσης των μαθητών, τα επαναληπτικά μαθήματα πρέπει να λαμβάνουν χώρα κατά τη διάρκεια των κανονικών μαθημάτων μέσα στην τάξη. Περαιτέρω, θα πρέπει πάντα να διασφαλίζεται ότι υπάρχει δίκαιη και διαφανής αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών, κάτι το οποίο ήταν κατανοητό από τους συμμαθητές.

Η μαθήτρια από την πλευρά της ισχυρίστηκε ότι ο Καθηγητής είχε παραβιάσει το άρθρο 1 του αυστριακού νόμου για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (DSG)², για το λόγο ότι είχε ενημερώσει ανεπαρκώς τους ενδιαφερόμενους μαθητές για τη συνολική τους αξιολόγηση, καθώς δεν είχε εκπληρώσει την υποχρέωσή του σαν δάσκαλος και αντ' αυτού, ζήτησε από τους εκπροσώπους της τάξης να αναλάβουν τα καθήκοντά του. Ισχυρίστηκε δε ότι εκ προθέσεως γνωστοποίησε τους συνολικούς βαθμούς της μαθήτριας χωρίς τη συγκατάθεσή της, προσβάλλοντάς την δημοσίως. Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (εφεξής: Αρχή)

²<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001597> (Επίσκεψη στις 21.1.2021).

της Αυστρίας έκρινε ότι ο Καθηγητής είχε παραβιάσει το δικαίωμα της μαθήτριας για εμπιστευτικότητα, καθώς παράνομα αποκάλυψε προσωπικά της δεδομένα στους εκπροσώπους της τάξης και ειδικότερα την ακριβή σύνθεση του βαθμού της στο μάθημά του. Η Αρχή έκρινε ότι οι σχολικοί βαθμοί είναι προσωπικά δεδομένα, σύμφωνα με τον Κανονισμό για την Προστασία των Δεδομένων και ότι το συμφέρον για την εχεμύθεια όσον αφορά τους βαθμούς είναι άξιο προστασίας, σύμφωνα με το με το άρθρο 1 του αυστριακού νόμου για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (DSG). Περαιτέρω, δεν θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι οι πληροφορίες που γνωστοποιήθηκαν στους εκπροσώπους της τάξης ήταν γενικώς διαθέσιμες. Επομένως, παραβιάστηκε το συνταγματικό συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα της μαθήτριας για εχεμύθεια των προσωπικών της δεδομένων. Η Αρχή δεν παρέβλεψε το γεγονός ότι η κοινοποίηση στους εκπροσώπους της αξιολόγησης της μαθήτριας της τάξης είχε ως κίνητρο να επιλύσει διάφορες μέσα στην τάξη. Ωστόσο, η ενημέρωση για την αξιολόγηση των μαθητών θα μπορούσε να γίνει απευθείας στους ενδιαφερόμενους μαθητές.

Ο Καθηγητής με την προσφυγή του στο Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο ισχυρίστηκε ότι στην απόφαση της Αρχής έχει γίνει λανθασμένη νομική αξιολόγηση και για τον λόγο αυτό ζήτησε την ακύρωση της απόφασης αυτής.

Στο πλαίσιο εκδίκασης της διαφοράς, ο καθηγητής ισχυρίστηκε ότι οι ισχυρισμοί της μαθήτριας απευθύνονταν κατά του καθηγητή, ο οποίος λειτουργούσε ως δημόσιος υπάλληλος στο πλαίσιο της νομοθεσίας που διέπει τα σχολεία. Σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία των Δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την αυστριακή νομοθεσία για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, Υπεύθυνος Επεξεργασίας είναι το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εκπαίδευσης, Επιστήμης και Έρευνας. Η Αρχή ισχυρίστηκε ότι εφόσον η μαθήτρια άσκησε καταγγελία κατά του Καθηγητή, δεν ήταν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της να αλλάξει το καταγγελλόμενο μέρος, κατά του οποίου η μαθήτρια επιθυμούσε να διεξαχθούν οι διαδικασίες. Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με την άποψη της Αρχής, ο Καθηγητής θα πρέπει να θεωρηθεί ως υπεύθυνος, καθώς η συμπεριφορά του δεν ήταν σύνομη και δεν θα μπορούσε να αποδοθεί ούτε στην υπηρεσία του ούτε στο αρμόδιο υπουργείο, το οποίο δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να είναι υπεύθυνο για τη συγκεκριμένη περίπτωση.

Εφαρμοστέες νομικές διατάξεις:

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 του ΓΚΠΔ, ο κανονισμός εφαρμόζεται στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης. Στον παραπάνω ορισμό δεν περιλαμβάνονται οι περιπτώσεις της διδασκαλίας ή της ακριβούς σύνθεσης των βαθμών, τα οποία κοινοποιήθηκαν μόνο σε δύο πρόσωπα κατά

τη διάρκεια μιας συζήτησης. Η δε κοινοποίηση του περιεχομένου της συζήτησης το γκρουπ του WhatsApp της τάξης δεν είναι αντικείμενο της καταγγελίας της μαθήτριας.

Σύμφωνα με το άρθρο 24 (2) (2) αυστριακού νόμου για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (DSG), κάθε καταγγελία προς την Αρχή πρέπει να περιλαμβάνει στο μέτρο του λογικού, το όνομα της νομικής οντότητας ή του οργανισμού στον οποίο αποδίδεται η ισχυριζόμενη παράβαση. Εν προκειμένω η μαθήτρια κατονόμασε τον Καθηγητή της Κ.

Ο αυστριακός νόμος για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν περιλαμβάνει ρυθμίσεις, όπως ο ΓΚΠΔ, που γενικά ξεκαθαρίζει τον ρόλο του Υπεύθυνου Επεξεργασίας. Ωστόσο, οι όροι του ΓΚΠΔ, «Υπεύθυνος Επεξεργασίας» και «εκτελών την επεξεργασία» αναφέρονται σε διάφορα σημεία του εν λόγω νόμου (π.χ. §§ 6,8,22,29,42,44,46), όπως και οι νομικές συνέπειες που συνεπάγονται οι ρόλοι αυτοί. Επομένως, πρέπει να υποθεθεί ότι ο αυστριακός νόμος για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υιοθετεί τον όρο «Υπεύθυνος Επεξεργασίας», όπως ορίζεται στο άρθρο 7 του ΓΚΠΔ και για το πεδίο εφαρμογής του αυστριακού νόμου για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (DSG), εκτός του ουσιαστικού πεδίου εφαρμογής του ΓΚΠΔ. Άρα η νομική ερώτηση που πρέπει να απαντηθεί εν προκειμένω βασίζεται στην ερμηνεία της έννοιας «Υπεύθυνος Επεξεργασίας» του ΓΚΠΔ.

Σύμφωνα με τους ορισμούς στο άρθρο 4 του ΓΚΠΔ: «Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού νοούνται ως: 1) «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα»: κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»): το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραφικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου,

2) «επεξεργασία»: κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή,

6) «σύστημα αρχειοθέτησης»: κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι προσβάσιμα με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια, είτε το σύνολο αυτό είναι συγκεντρωμένο είτε αποκεντρωμένο είτε κατανομημένο σε λειτουργική ή γεωγραφική βάση,

7)«Υπεύθυνος Επεξεργασίας»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα: όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους, ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον διορισμό του μπορούν να προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους».

Σύμφωνα με το Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας είναι το πρόσωπο ή ο οργανισμός υπεύθυνος για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις ρυθμίσεις της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του ΓΚΠΔ. Ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας είναι, επομένως, αυτός στον οποίο απευθύνονται οι υποχρεώσεις του ΓΚΠΔ και ο όρος χρησιμοποιείται για την απόδοση ευθύνης. Ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας είναι ο αποδέκτης των παραπόνων του υποκειμένου και των μέτρων εκ μέρους της εποπτικής αρχής.

Ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζει ότι όλες οι επεξεργασίες είναι συμμορφωμένες με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία των Δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την εθνική νομοθεσία. Είναι, επομένως, υπεύθυνος για τις αξιώσεις αποζημίωσης των υποκειμένων (άρθρο 82 του ΓΚΠΔ) και της επιβολής των προστίμων (άρθρο 83 του ΓΚΠΔ).

Η έννοια του Υπεύθυνου Επεξεργασίας είναι συνεπώς, κρίσιμη για την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων. Επομένως, ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας και όχι το υποκείμενο των δεδομένων πρέπει να αποδείξει ότι τα προσωπικά δεδομένα έχουν τύχει νόμιμης επεξεργασίας σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας κατ' άρθρο 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ.

Ο ρόλος του Υπεύθυνου Επεξεργασίας έχει τρία χαρακτηριστικά:

1. Οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας, (προσωπική πτυχή)
2. Που μόνα ή από κοινού με άλλα, (πολλαπλός έλεγχος)
3. καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (αποφασιστική λειτουργία)

Στο μέτρο που οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ή δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή άλλος φορέας μπορεί να είναι Υπεύθυνος Επεξεργασίας, είναι ξεκάθαρο ότι η οργανωτική μορφή δεν είναι αποφασιστικής σημασίας και ότι και τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα και άλλες ενώσεις προσώπων μπορούν να είναι υπεύθυνοι σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ. Για την απόδοση της ιδιότητας του Υπεύθυνου Επεξεργασίας δεν είναι απαραίτητο ότι ο ίδιος ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας επεξεργάζεται τα δεδομένα ή ότι είναι δικά του ή έχει φυσική κατοχή επ' αυτών. Εάν ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας αποφασίζει ότι τα δεδομένα θα τύχουν επεξεργασίας, όλα τα πρόσωπα και τα όργανα που διενεργούν τα στάδια επεξεργασίας υπό την εποπτεία ή τις οδηγίες του Υπεύθυνου

Επεξεργασίας (βοηθητικά όργανα) αποδίδονται λειτουργικά στον υπεύθυνο επεξεργασίας.

Η έννοια των μέσων επεξεργασίας δεν περιλαμβάνει μόνο τις τεχνικές και οργανωτικές μεθόδους, αλλά επίσης και τον τρόπο της επεξεργασίας. Αυτό σημαίνει ότι αφορά και τις αποφάσεις για τον τρόπο της επεξεργασίας, για τις διαβιβάσεις σε τρίτους και το πότε διαγράφονται. Από την περ. 7 του άρθρου 4 του ΓΚΠΔ προκύπτει ότι ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας έχει μόνος την αποφασιστική αρμοδιότητα για την επεξεργασία των δεδομένων. Αυτό δεν αλλάζει αν ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας αναθέσει σε άλλο πάροχο υπηρεσιών (εκτελούντα την επεξεργασία) να επεξεργαστεί τα δεδομένα (άρθρο 4 περ. 8 ΓΚΠΔ).

Στην περίπτωση που φυσικά πρόσωπα επεξεργαστούν τα δεδομένα για δικούς τους σκοπούς εκτός του πεδίου της δραστηριότητας και του πιθανού ελέγχου του οργανισμού τους, μπορεί να γίνουν οι ίδιοι υπεύθυνοι επεξεργασίας. Ωστόσο, ένας οργανισμός που έχει αδικοπρακτήσει μπορεί να θεωρηθεί από κοινού υπεύθυνος, καθώς πρέπει και ο ίδιος από την πλευρά του να αποτρέπει την κακή χρήση των δεδομένων.

Ο ορισμός του Υπεύθυνου επεξεργασίας ως το πρόσωπο ή τον οργανισμό που αποφασίζει τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας είναι μια λειτουργική οπτική, καθώς η υπευθυνότητα αποδίδεται στην βάση της πραγματικής επιρροής στην απόφαση. Μπορεί να υπάρχει μια ρητή νομική βάση για αυτό, περίπτωση κατά την οποία ο ορισμός του υπεύθυνου και ο σκοπός της επεξεργασίας, οι κατηγορίες των υποκειμένων των δεδομένων και οι αποδέκτες είναι ξεκάθαρα καθορισμένοι. Ωστόσο, εάν ένας κανόνας δικαίου ρυθμίζει μόνο σιωπηρές νομικές υποχρεώσεις, το πρόσωπο ή ο οργανισμός που είναι υπεύθυνος για την εκπλήρωση των νομικών αυτών υποχρεώσεων και επεξεργάζεται τα δεδομένα για τον σκοπό αυτό, θα θεωρείται ως Υπεύθυνος Επεξεργασίας.

Ο παραπάνω ορισμός από τη φύση του συναρτάται με το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠ, όπως αναφέρθηκε παραπάνω (αυτοματοποιημένη επεξεργασία ή επεξεργασία δεδομένων σε αρχείο). Άρα, ο όρος «Υπεύθυνος Επεξεργασίας» θα πρέπει να προσαρμοστεί στο πεδίο εφαρμογής της αυστριακής νομοθεσίας για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στο μέτρο που αναφέρεται στο πρόσωπο ή τον οργανισμό που είναι υπεύθυνος για την διασφάλιση της συμμόρφωσης με αυτόν. Επομένως, ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας είναι ο αποδέκτης των υποχρεώσεων της αυστριακής νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Σύμφωνα με την § 17 παρ. 1 του νόμου για τη Σχολική Εκπαίδευση (SchUG), ο εκπαιδευτικός πρέπει να εκπληρώσει την αποστολή του αυστριακού σχολείου (§ 2 του νόμου περί Σχολικής Οργάνωσης) με ανεξάρτητη και υπεύθυνη διδασκαλία και εκπαιδευτικό έργο.

Σύμφωνα με την § 18 παρ. 1 του νόμου για την Σχολική Εκπαίδευση (SchUG)³, ο εκπαιδευτικός πρέπει να αξιολογήσει τις επιδόσεις των μαθητών στα επιμέρους μαθήματα επιβεβαιώνοντας τη συνεργασία των μαθητών στην τάξη, καθώς και με ειδικές προφορικές, γραπτές και πρακτικές αξιολογήσεις επιδόσεων ενσωματωμένες στην εργασία που γίνεται στην τάξη ή με άλλες μορφές εργασίας. Το μέτρο για την αξιολόγηση των επιδόσεων είναι το απαιτήσις του προγράμματος σπουδών, λαμβάνοντας υπόψη το αντίστοιχο επίπεδο διδασκαλίας.

Σύμφωνα με την παράγραφο 10, ο αρμόδιος Ομοσπονδιακός Υπουργός εκδίδει, με διάταγμα, λεπτομερέστερες διατάξεις για την δομή και την υλοποίηση των αξιολογήσεων της επίδοσης και την απόδοση αξίας στην επίδοση των μαθητών, σύμφωνα με την αποστολή του τύπου του σχολείου και την φύση των μεμονωμένων διδασκόμενων μαθημάτων.

Σύμφωνα με την § 19 παρ. 1 του νόμου για την Σχολική Εκπαίδευση⁴ (SchUG), οι έχοντες την επιμέλεια των μαθητών ενημερώνονται για την αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών με την μορφή σχολικών σημειωμάτων όπως ορίζονται στις ακόλουθες διατάξεις. Επιπλέον, οι έχοντες την επιμέλεια των μαθητών έχουν τη δυνατότητα για ατομικές συζητήσεις κατά την διάρκεια 2 συμβουλευτικών ημερών ανά σχολικό έτος στα γενικά υποχρεωτικά σχολεία, και σε όλα τα άλλα είδη σχολείων - με εξαίρεση τις επαγγελματικές σχολές - στο πλαίσιο εβδομαδιαίας ωριαίας με τον μεμονωμένο καθηγητή και εάν απαιτείται στο πλαίσιο συμβουλευτικών ημερών. Στα υποχρεωτικά γενικά σχολεία, οι εκπαιδευτικοί είναι διαθέσιμοι για ατομικές συζητήσεις με τους γονείς κατόπιν αιτήματός τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του νόμου για την Σχολική Εκπαίδευση⁵ (SchUG), ο εκπαιδευτικός πρέπει να βασίσει την αξιολόγηση της επίδοσης ενός μαθητή σε ένα μάθημα σε όλες τις δοκιμασίες του αντίστοιχου σχολικού έτους (§ 18), δίνοντας μεγαλύτερο βάρος στην πιο πρόσφατη επίδοση.

Σύμφωνα με την § 56 του υποτιμήματος 1 του νόμου για την Σχολική Εκπαίδευση⁶ (SchUG), ο διευθυντής είναι υπεύθυνος για όλα τα θέματα στο πλαίσιο του παρόντος Ομοσπονδιακού Νόμου, εκτός εάν αυτός απονέμει ευθύνη σε άλλα όργανα του σχολείου ή σχολικές αρχές.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2, ο Διευθυντής είναι ο άμεσος ανώτερος όλων των εκπαιδευτικών που εργάζονται στο σχολείο.

³ Η διάταξη είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο: <https://www.jusline.at/gesetz/schug/paragraf/18> (Επίσκεψη στις 21.1.2021).

⁴ Η διάταξη είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο: <https://www.jusline.at/gesetz/schug/paragraf/19> (Επίσκεψη στις 21.1.2021).

⁵ Η διάταξη είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο: <https://www.jusline.at/gesetz/schug/paragraf/20> (Επίσκεψη στις 21.1.2021).

⁶ Η διάταξη είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο: <https://www.jusline.at/gesetz/schug/paragraf/56> (Επίσκεψη στις 21.1.2021).

Σύμφωνα με την παράγραφο 4, ο Διευθυντής εξασφαλίζει τη συμμόρφωση με όλες τις νομικές διατάξεις και οδηγίες των σχολικών Αρχών, όπως την διατήρηση επίσημων αρχείων του σχολείου, καθώς και της τάξης στο σχολείο.

Διάταγμα Αξιολόγησης της επίδοσης

§ 1.

(1) Η βάση της αξιολόγησης επιδόσεων είναι οι αξιολογήσεις επιδόσεων σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις του παρόντος διατάγματος.

§ 2.

(5) Οι αξιολογήσεις επιδόσεων λαμβάνουν υπόψη τη σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ των εκπαιδευτικών, των μαθητών και γονέων/κηδεμόνων και οδηγούν αντικειμενικά σε τεκμηριωμένη αυτοαξιολόγηση.

(6) Η αξιολόγηση της επίδοσης των μεμονωμένων μαθητών ενσωματώνεται στα μαθήματα κατά τρόπο ώστε οι άλλοι μαθητές να επωφελούνται από την αξιολόγηση.

(7) Οι αξιολογήσεις της επίδοσης διενεργούνται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Αυτό δεν ισχύει για τις επαναληπτικές και συμπληρωματικές εξετάσεις. Οι σχολικές εργασίες για μεμονωμένους μαθητές μπορούν επίσης να δημιουργηθούν εκτός μαθημάτων.

§ 4.

(1) Η αξιολόγηση της συνεργασίας του μαθητή στην τάξη καλύπτει όλο το φάσμα της σχολικής εργασίας στα επιμέρους μαθήματα...

(2) Οι ατομικές επιδόσεις στο πλαίσιο της συνεργασίας δεν βαθμολογούνται χωριστά.

(3) Καταγραφή των επιδόσεων θα γίνεται όσο συχνά και όσο λεπτομερές είναι απαραίτητο για την αξιολόγηση της επίδοσης.

Οι ανωτέρω παρατηρήσεις σχετικά με την έννοια του υπευθύνου επεξεργασίας δεδομένων αφορούν το πρόσωπο ή τον οργανισμό που μπορεί να επηρεάσει την συμμόρφωση με τις διατάξεις περί προστασίας δεδομένων. Ωστόσο, δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο τα πρόσωπα που έχουν εξουσία λήψης αποφάσεων στον τομέα τους, να είναι και οι ίδιοι (επίσης) αποδέκτες των αξιώσεων των υποκειμένων των δεδομένων αναφορικά με την χρήση των δεδομένων τους και αποδέκτες μέτρων της εποπτικής αρχής ως υπεύθυνοι επεξεργασίας. Το αποφασιστικό κριτήριο είναι ότι η ευθύνη μεταφέρεται στο πρόσωπο που έχει την εξουσία λήψης αποφάσεων.

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θεώρησε ως υπεύθυνο τον Καθηγητή χωρίς περαιτέρω τεκμηρίωση ούτε στην απόφασή της ούτε στις εξηγήσεις που παρείχε. Η ευθύνη του Καθηγητή συμπεραίνεται από το γεγονός ότι η

συμπεριφορά του δεν μπορεί να αποδοθεί ούτε στην υπηρεσία του ούτε στο αρμόδιο ομοσπονδιακό υπουργείο.

Το γεγονός ότι η μαθήτρια αναφέρει στην καταγγελία της, ότι ο εν λόγω καθηγητής δραστηριοποιούνταν σε θέματα εφαρμογής του νόμου για την Σχολική Εκπαίδευση, δεν έχει σχέση με τον τομέα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αφού άλλωστε το στοιχείο της δραστηριότητας ως τέτοιο δεν είναι κρίσιμο για τον ρόλο του Υπεύθυνου Επεξεργασίας σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ και τον αυστριακό νόμο για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Πράγματι, ο εκπαιδευτικός έχει μια ανεξάρτητη και αυτόνομη θέση από λειτουργική άποψη σύμφωνα με το άρθρο 17 (1) του νόμου για την Σχολική Εκπαίδευση (SchuG). Η αξιολόγηση των επιδόσεων από τον εκπαιδευτικό, η οποία πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζουν οι σχολικοί κανονισμοί, έχει τον χαρακτήρα της άποψης ενός εμπειρογνώμονα κατά την πάγια νομολογία των αυστριακών δικαστηρίων. Περαιτέρω, το άρθρο 19 του νόμου Σχολικής Εκπαίδευσης καθορίζει το πλαίσιο για τις υποχρεώσεις ενημέρωσης των Καθηγητών.

Στην περίπτωση αυτή, πρόκειται για την ευθύνη για την προστασία των δεδομένων σε συνδυασμό με την ίδια την αξιολόγηση της επίδοσης και την σχετική επικοινωνία. Είναι αλήθεια ότι το Διάταγμα για την Αξιολόγηση της Επίδοσης, ειδικά σε σχέση με την συνεργασία των μαθητών, επίσης προϋποθέτει την αναγκαιότητα να τηρεί ο Καθηγητής δικά του αρχεία για την επίδοση των μαθητών (§4), όσο συχνά και όσο λεπτομερή είναι αναγκαίο. Αυτά τα αρχεία είναι μη δημόσια εσωτερικά αρχεία για τον υπολογισμό της τελικής «γνώμης του εμπειρογνώμονα» για την αξιολόγηση της επίδοσης.

Ωστόσο, όπως εξηγείται ανωτέρω, ο εκπαιδευτικός πρέπει να εκπληρώσει όλα τα συναφή καθήκοντά του υπό την επίσημη και επαγγελματική επίβλεψη του Διευθυντή (§ 56 SchUG). Ο σκοπός της απόδοσης του ρόλου του «υπευθύνου επεξεργασίας δεδομένων», όπως ορίζεται από τον ΓΚΠΔ, είναι να είναι αυτός ο αποδέκτης των αξιώσεων του υποκειμένου των δεδομένων και ο αποδέκτης των μέτρων της εποπτικής αρχής, πιθανότατα δεν θα εκπληρωθεί από μεμονωμένα μέλη διδακτικού προσωπικού που, ακόμη και αν η θέση τους σε σχέση με την αξιολόγηση των επιδόσεων είναι ανεξάρτητη. Το ίδιο ισχύει και για την υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας να λαμβάνει μέτρα για να διασφαλίζει ότι η επεξεργασία δεδομένων συμμορφώνεται με τη νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων. Ένας εκπαιδευτικός δεν μπορεί να λάβει τέτοια μέτρα που υπερβαίνουν τη συμμόρφωση του προσώπου του. Η απόδοση του ρόλου του Υπεύθυνου Επεξεργασίας στο πρόσωπο του καθηγητή δεν μπορεί να γίνει ευχερώς, από την άποψη του καθορισμού των σκοπών και των μέσων επεξεργασίας. Εκτός από τις σταθερές μορφές αξιολόγησης των επιδόσεων με τη μορφή σχολικών εκθέσεων και πιστοποιητικών, ο μεμονωμένος καθηγητής έχει σαφώς ένα περιθώριο εντός του νομικού και ρυθμιστικού πλαισίου ως προς το πώς θα επικοινωνεί την αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών. Από την άλλη, υπάρχουν σχολικές οδηγίες που

συγκεκριμενοποιούν περαιτέρω το πλαίσιο αυτό. Ωστόσο, ο βασικός σχεδιασμός του πλαισίου, ο τρόπος επεξεργασίας των δεδομένων, σε ποιον διαβιβάζονται και πότε αυτά διαγράφονται, δεν είναι σε καμία περίπτωση ευθύνη του μεμονωμένου δασκάλου.

Επομένως, ο σχολικός οργανισμός ήταν υπεύθυνος για τις ενέργειες του Καθηγητή και όχι ο ίδιος ως φυσικό πρόσωπο.

Συμπερασματικά, η μη αποδοχή της ευθύνης του Καθηγητή, σημαίνει ότι η καταγγελία της μαθήτριας για την εκ μέρους του παραβίασης των προσωπικών της δεδομένων στερείται παθητικής νομιμοποίησης.

Στο μέτρο που δεν γίνεται δεκτή η ευθύνη του Καθηγητή ως υπεύθυνου επεξεργασίας, το δικαστήριο δεν προχωρεί στην εξέταση του εάν οι ενέργειές του θα μπορούσαν να εκληφθούν ως παραβίαση της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Παρατηρήσεις: Η έννοια του Υπεύθυνου Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα στον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679

Το Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο προκειμένου να απαντήσει στο ερώτημα ποιος θα πρέπει να θεωρηθεί ως Υπεύθυνος Επεξεργασίας και να του αποδοθεί η ευθύνη για τις αξιώσεις του υποκειμένου των δεδομένων και των κυρώσεων εκ μέρους της αρμόδιας εποπτικής αρχής, εφάρμοσε τις οδηγίες που περιλαμβάνονται στην υπ' αριθ. 1/2010 γνώμη της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 για την Προστασία Δεδομένων σχετικά με τις έννοιες του «υπευθύνου της επεξεργασίας» και του «εκτελούντος την επεξεργασία» προβαίνοντας σε συστηματική, αυτόνομη και σύμφωνη με το κοινοτικό δίκαιο ερμηνεία των διατάξεων του δικαίου που διέπει την Σχολική Εκπαίδευση, του αυστριακού δικαίου προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (DSG) και του ΓΚΠΔ.

Η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 στην ως άνω Γνώμη της ασχολήθηκε με την ανάλυση της έννοιας του Υπεύθυνου Επεξεργασίας κατά την Οδηγία 95/46 ΕΚ, η οποία διατήρησε τα βασικά της χαρακτηριστικά και στον ΓΚΠΔ. Η παραπάνω γνώμη, αντικαταστάθηκε με τις υπ' αριθ. 7/2020 Κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, οι οποίες εφαρμόζουν

την ίδια μεθοδολογία με την υπ' αριθ. 1/2010 γνώμη της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29. Από την έναρξη ισχύος του ΓΚΠΔ, τέθηκαν πολλά ερωτήματα σχετικά με τις αλλαγές που επέφερε ο ΓΚΠΔ στις έννοιες του Υπευθύνου Επεξεργασίας, των από κοινού Υπευθύνων Επεξεργασίας, και τις ειδικές υποχρεώσεις για τους εκτελούντες την επεξεργασία, για αυτό και το ΕΣΠΔ προχώρησε στην περαιτέρω διευκρίνιση των εννοιών αυτών με την έκδοση των παραπάνω κατευθυντήριων γραμμών.

Οι κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κινούνται στην ίδια κατεύθυνση με την Γνώμη 1/2010 της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29. Ειδικότερα, αναφέρουν ότι η έννοια του Υπευθύνου Επεξεργασίας είναι λειτουργική, με την έννοια ότι η κατανομή της ευθύνης γίνεται ανάλογα με τους πραγματικούς ρόλους των μερών, και αυτόνομη έννοια, από την άποψη ότι πρέπει να ερμηνεύεται κυρίως σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης περί προστασίας των δεδομένων.

Η σχολιαζόμενη απόφαση ακολουθεί την μεθοδολογία της Γνώμης 1/2010 για την έννοια του Υπευθύνου Επεξεργασίας. Η έννοια αυτή περιλαμβάνει τρεις κύριες πτυχές: την προσωπική πτυχή («το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος φορέας»), το ενδεχόμενο πολλαπλού ελέγχου («που μόνος ή από κοινού με άλλους»), και τα βασικά στοιχεία για τη διάκριση του υπευθύνου της επεξεργασίας από άλλους παράγοντες («καθορίζει τους στόχους και τον τρόπο της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»).

Από τις παραπάνω πτυχές, κρίσιμη για το καθορισμό του Υπευθύνου Επεξεργασίας στην σχολιαζόμενη απόφαση είναι η τρίτη. Ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας συνιστά κοινοτική έννοια⁷, που έχει το δικό της ανεξάρτητο περιεχόμενο στο κοινοτικό δίκαιο και απαιτεί ομοιόμορφη και αυτόνομη ερμηνεία.

Είναι πιθανόν ο καθορισμός του Υπευθύνου Επεξεργασίας δεδομένων να προκύπτει ευθέως από το εθνικό ή το κοινοτικό δίκαιο. Συχνά, όμως, ο νόμος δεν ορίζει άμεσα τον υπεύθυνο επεξεργασίας, αλλά προβλέπει καθήκοντα ή υποχρεώσεις για την

⁷ Για την ερμηνεία της έννοιας του υπεύθυνου επεξεργασίας από το ΔΕΕ, βλ. ΔΕΕ C-40/17, C-40/2017, C-210/2016.

επεξεργασία δεδομένων, τα οποία οδηγούν στον καθορισμό του Υπεύθυνου Επεξεργασίας.

Επίσης, είναι δυνατό ο ορισμός του Υπεύθυνου Επεξεργασίας να απορρέει από έμμεση αρμοδιότητα. Όταν δηλαδή, δεν προκύπτει άμεσα ούτε από τον νόμο, ούτε από τα εκ του νόμου προβλεπόμενα καθήκοντα, αλλά απορρέει από διατάξεις του κοινού δικαίου ή την πάγια νομική πρακτική (αστικό δίκαιο, εμπορικό δίκαιο, εργατικό δίκαιο κ.λπ.), όπως για παράδειγμα συμβαίνει με την περίπτωση του εργοδότη σε σχέση με τα δεδομένα που αφορούν τους υπαλλήλους του.

Πέρα από τις παραπάνω δυο περιπτώσεις, πιο περίπλοκη, αλλά και πιο συχνή είναι η περίπτωση που ο καθορισμός του Υπεύθυνου Επεξεργασίας δεν μπορεί να γίνει με βάση τα παραπάνω, αλλά προκύπτει από τον προσδιορισμό του φυσικού ή νομικού προσώπου που έχει τον έλεγχο της επεξεργασίας λόγω πραγματολογικής επιρροής⁸. Στην περίπτωση αυτή, ο ρόλος του Υπεύθυνου Επεξεργασίας αποδίδεται κατόπιν αξιολόγησης των πραγματικών περιστάσεων, αλλά και των συμβατικών σχέσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, χωρίς ωστόσο οι όροι της σύμβασης να είναι αποφασιστικής σημασίας. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να βρεθεί ποιος καθορίζει στην πραγματικότητα τον σκοπό της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Κρίσιμο είναι επομένως, να προσδιοριστεί το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αποφάσισε να προβεί στην εκάστοτε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του.

Περαιτέρω, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι στην έννοια του Υπεύθυνου Επεξεργασίας εμπίπτουν ένα ευρύ φάσμα υποκειμένων, τα οποία θα μπορούσαν να βρίσκονται στη θέση του Υπεύθυνου της Επεξεργασίας. Ωστόσο, από την άποψη της στρατηγικής οπτικής αναφορικά με την κατανομή αρμοδιοτήτων, προκρίθηκε να θεωρείται Υπεύθυνος της Επεξεργασίας η εταιρεία ή ο φορέας, παρά ένα συγκεκριμένο πρόσωπο εντός της εταιρείας ή του φορέα⁹. Η εταιρεία ή ο φορέας θα θεωρηθούν τελικά

⁸ WP 169, Γνώμη 1/2010 της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τις έννοιες του «υπευθύνου της επεξεργασίας» και του «εκτελούντος την επεξεργασία», 16.2.2010, III.1.γ.3.

⁹ WP 169, Γνώμη 1/2010 της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τις έννοιες του «υπευθύνου της επεξεργασίας» και του «εκτελούντος την επεξεργασία», 16.2.2010, III.1.γ. Έτσι και οι

υπεύθυνοι για την επεξεργασία των δεδομένων, εφόσον αυτή λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους και συνακόλουθα θα είναι οι υπόχρεοι των καθηκόντων που απορρέουν από τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων, εκτός εάν υπάρχουν σαφή στοιχεία που υποδεικνύουν ότι υπεύθυνο είναι ένα φυσικό πρόσωπο. Γενικά, τεκμαίρεται ότι η εταιρεία ή ο δημόσιος φορέας είναι υπεύθυνοι για τις δραστηριότητες επεξεργασίας οι οποίες λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων και των κινδύνων τους¹⁰. Ο λόγος για την επιλογή αυτή είναι να παρασχεθεί στα υποκείμενα των δεδομένων μια πιο σταθερή και αξιόπιστη οντότητα αναφοράς για την άσκηση των δικαιωμάτων τους αναφορικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Θα πρέπει, ωστόσο, να διακριθεί η περίπτωση κατά την οποία ένα φυσικό πρόσωπο, που εργάζεται σε μια εταιρία ή δημόσιο φορέα, να μην αποφασίζει για τους σκοπούς επεξεργασίας που διενεργείται στο πλαίσιο της εταιρείας, αλλά χρησιμοποιεί τα δεδομένα για δικούς του σκοπούς, εκτός των δραστηριοτήτων της εταιρείας. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, θα πρέπει για την εκτός της δραστηριότητας της εταιρείας επεξεργασία, να θεωρηθεί ότι το πρόσωπο αυτό έχει τον ρόλο και τις υποχρεώσεις του Υπεύθυνου Επεξεργασίας¹¹.

Συμπερασματικά, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η έννοια του Υπευθύνου της Επεξεργασίας είναι αυτόνομη, υπό την έννοια ότι πρέπει να ερμηνεύεται κυρίως σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο για την προστασία των δεδομένων, και λειτουργική, υπό την έννοια ότι απονέμει αρμοδιότητες στο φυσικό ή νομικό πρόσωπο χρησιμοποιώντας το μεθοδολογικό κριτήριο της πραγματολογικής επιρροής, δηλαδή προβαίνοντας περισσότερο σε πραγματολογική παρά σε τυπική ανάλυση των

κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων EDPB Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR, 2.9.2020, 1^η Έκδοση, περιθ. 17.

¹⁰ WP 169, Γνώμη 1/2010 της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τις έννοιες του «υπευθύνου της επεξεργασίας» και του «εκτελούντος την επεξεργασία», 16.2.2010, III.1.γ.

¹¹ C-25/2017, σκέψη 68, διαθέσιμη στον ιστότοπο:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=203822&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=EL&cid=871002> (Επίσκεψη 21.1.2021).

πραγματικών στοιχείων των σχέσεων μεταξύ των εμπλεκομένων, καθώς και τον τρόπο καθορισμού των σκοπών και του τρόπου της επεξεργασίας¹².

Το ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί προς τον σκοπό αυτό είναι «ποιος» αποφάσισε να επεξεργαστεί τα δεδομένα και «πώς» επέλεξε να το κάνει αυτό. Αυτό απαιτεί μια ερμηνεία της έννοιας, η οποία να εξασφαλίζει ότι ο φορέας που «καθορίζει» μπορεί να προσδιορισθεί εύκολα και με σαφήνεια κατόπιν αξιολόγησης των νομικών ή/και πραγματικών περιστάσεων, από τις οποίες μπορεί να συναχθεί η πραγματολογική επιρροή¹³.

Το Δικαστήριο υιοθέτησε την άποψη της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 ότι η έννοια του υπευθύνου της επεξεργασίας είναι αυτόνομη, υπό την έννοια ότι πρέπει να ερμηνεύεται κυρίως σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο για την προστασία των δεδομένων, και λειτουργική, υπό την έννοια ότι προορίζεται να κατανείμει αρμοδιότητες εκεί όπου βρίσκεται η πραγματολογική επιρροή, και επομένως βασίζεται μάλλον σε πραγματολογική παρά σε τυπική ανάλυση¹⁴.

Ειδικότερα, το δικαστήριο απέρριψε τη θέση της αυστριακής Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ότι Υπεύθυνος Επεξεργασίας είναι ο Καθηγητής, επειδή η συμπεριφορά του δεν μπορεί να αποδοθεί σε κανέναν άλλον, δηλαδή ούτε στην Υπηρεσία του ούτε στο αρμόδιο Υπουργείο. Η κρίση αυτή είναι απόλυτα ορθή, καθώς δεν προκύπτει ότι για την απόδοση του ρόλου του Υπευθύνου Επεξεργασίας, θα πρέπει να εντοπίζεται το πρόσωπο που προέβη στην επεξεργασία που παραβίασε συγκεκριμένη ρύθμιση του ΓΚΠΔ. Στο πλαίσιο της αυτόνομης ερμηνείας της έννοιας του Υπευθύνου Επεξεργασίας το στοιχείο αυτό δεν είναι αποφασιστικής σημασίας.

¹² WP 169, Γνώμη 1/2010 της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τις έννοιες του «υπευθύνου της επεξεργασίας» και του «εκτελούντος την επεξεργασία», 16.2.2010, III.1.α, Στην ίδια κατεύθυνση κινούνται και οι κατευθυντήριες γραμμές EDPB Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR, 2.9.2020, 1^η Έκδοση, περιθ. 20.

¹³ WP 169, Γνώμη 1/2010 της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τις έννοιες του «υπευθύνου της επεξεργασίας» και του «εκτελούντος την επεξεργασία», 16.2.2010, III.1.γ.1.

¹⁴ WP 169, Γνώμη 1/2010 της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τις έννοιες του «υπευθύνου της επεξεργασίας» και του «εκτελούντος την επεξεργασία», 16.2.2010, στο κεφάλαιο: Σύνοψη, σ. 1.

Ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας είναι το πρόσωπο ή ο οργανισμός που μπορεί να επηρεάσει τη συμμόρφωση με τις διατάξεις περί προστασίας δεδομένων. Ωστόσο, δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο, τα πρόσωπα που έχουν εξουσία λήψης αποφάσεων στον τομέα τους, να είναι και οι ίδιοι (επίσης) αποδέκτες των αξιώσεων των υποκειμένων των δεδομένων αναφορικά με την χρήση των δεδομένων τους και αποδέκτες μέτρων της εποπτικής αρχής ως υπεύθυνοι επεξεργασίας. Το αποφασιστικό κριτήριο είναι ότι η ευθύνη μεταφέρεται στο πρόσωπο που έχει την εξουσία λήψης αποφάσεων.

Περαιτέρω, το Δικαστήριο, επίσης, ορθά έκρινε ότι δεν είναι κρίσιμο στοιχείο για τον καθορισμό του Υπεύθυνου Επεξεργασίας το αντικείμενο της δραστηριότητας του προσώπου, καθώς ούτε το στοιχείο αυτό έχει σχέση με τον καθορισμό των σκοπών της επεξεργασίας των δεδομένων.

Το Δικαστήριο δέχθηκε ότι ο εκπαιδευτικός έχει μια ανεξάρτητη και αυτόνομη θέση από λειτουργική άποψη σύμφωνα με το άρθρο 17 (1) του νόμου για την Σχολική Εκπαίδευση (SchuG) ως προς την αξιολόγηση των επιδόσεων των μαθητών, διατηρώντας σχετικά αρχεία (§4), όσο συχνά και όσο λεπτομερή είναι αναγκαίο. Αυτά τα αρχεία είναι μη δημόσια εσωτερικά αρχεία για τον υπολογισμό της τελικής γνώμης του Καθηγητή, η οποία έχει την μορφή «γνώμης εμπειρογνώμονα».

Ωστόσο, όλες οι παραπάνω αρμοδιότητες του Καθηγητή, πρέπει να εκπληρώνονται υπό την επίσημη και επαγγελματική επίβλεψη του Διευθυντή (§ 56 SchUG). Ο Καθηγητής διενεργεί την αξιολόγηση των επιδόσεών του με βάση τις προβλεπόμενες σταθερές μορφές αξιολόγησης, όπως σχολικές εκθέσεις και πιστοποιητικά, ωστόσο έχει ένα περιθώριο αυτενέργειας εντός του νομικού και ρυθμιστικού πλαισίου ως προς το πως θα επικοινωνεί την αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών στο πλαίσιο των σχετικών σχολικών οδηγιών. Παρά την ανεξαρτησία που του αναγνωρίζεται ως πλέον καθ' ύλη αρμόδιος για την αξιολόγηση των μαθημάτων του, δεν έχει ο ίδιος αποφασιστικό ρόλο στον καθορισμό των στόχων και στον βασικό σχεδιασμό της επεξεργασίας των δεδομένων¹⁵.

¹⁵ Διαφορετική περίπτωση είναι αυτή της C-25/2017, σκέψη 22-23, όπου η συλλογή των δεδομένων διενεργείται από μέλη θρησκευτικής κοινότητας, τα οποία μπορούν να αποφασίσουν τα ίδια να

Κατόπιν των διαπιστώσεων αυτών, το Δικαστήριο διατυπώνει την τελική του σκέψη ότι σε κάθε περίπτωση ο βασικός σχεδιασμός του πλαισίου, ο τρόπος επεξεργασίας των δεδομένων, σε ποιον διαβιβάζονται και πότε διαγράφονται, δεν είναι σε καμία περίπτωση ευθύνη του μεμονωμένου δασκάλου. Ναι, μεν, η θέση του Καθηγητή είναι αρκετά ανεξάρτητη ως προς την αξιολόγηση των μαθητών, δεν μπορεί, όμως, μόνο από το γεγονός αυτό να του αποδοθεί ο ρόλος του Υπεύθυνου Επεξεργασίας, ο οποίος είναι ο αποδέκτης των αξιώσεων του υποκειμένου των δεδομένων και ο αποδέκτης των μέτρων της εποπτικής αρχής και ταυτόχρονα βαρύνεται με τις λοιπές υποχρεώσεις που προβλέπονται από τον ΓΚΠΔ, όπως να λαμβάνει μέτρα για τη σύννομη επεξεργασία. Οι υποχρεώσεις αυτές δεν μπορούν να εκπληρώνονται από μεμονωμένα άτομα στο πλαίσιο του σχολείου.

Επομένως, το Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο θεώρησε ότι Υπεύθυνος Επεξεργασίας είναι ο Σχολικός Οργανισμός, δηλαδή η υπηρεσία στην οποία εργάζεται ο Καθηγητής και όχι ο ίδιος. Πράγματι, όταν ένας οργανισμός αναθέτει σε έναν υπάλληλό του την επεξεργασία δεδομένων, δεν καθίσταται αυτός άνευ ετέρου Υπεύθυνος Επεξεργασίας κατά την εκτέλεση της εν λόγω επεξεργασίας, καθώς ενεργεί για λογαριασμό του οργανισμού¹⁶.

Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 79 του ΓΚΠΔ: *«η προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των υποκειμένων των δεδομένων, καθώς και η ευθύνη και η υποχρέωση αποζημίωσης των υπευθύνων επεξεργασίας και των εκτελούντων επεξεργασία, μεταξύ άλλων σε σχέση με την παρακολούθηση από τις εποπτικές αρχές και τα μέτρα εποπτικών*

συλλέγουν δεδομένα και να καθορίσουν τις λεπτομέρειες της συλλογής τους, ενώ η ίδια η κοινότητα δεν συλλέγει η ίδια δεδομένα ούτε έχει πρόσβαση στα δεδομένα που συλλέγονται από τα μέλη της, με εξαίρεση τα δεδομένα που περιλαμβάνονται στον λεγόμενο κατάλογο «απαγορεύσεων». Στην περίπτωση αυτή το ΔΕΕ, έκρινε ότι επιτρέπει να θεωρηθεί μια θρησκευτική κοινότητα, από κοινού με τα μέλη της που μετέχουν στο κήρυγμα, υπεύθυνη της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία πραγματοποιείται από τα μέλη αυτά στο πλαίσιο δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα που οργανώνεται, συντονίζεται και ενθαρρύνεται από την κοινότητα αυτή, χωρίς να απαιτείται η εν λόγω κοινότητα να έχει πρόσβαση στα δεδομένα ούτε να χρειάζεται να αποδειχθεί ότι έχει δώσει στα μέλη της γραπτές κατευθυντήριες γραμμές ή εντολές σχετικά με την επεξεργασία αυτή. Διαθέσιμη στον ιστότοπο:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=203822&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=EL&cid=871002> (Επίσκεψη 21.1.2021).

¹⁶ **Mac Macmillan**, στο συλλογικό έργο, *European Data Protection, Law and Practice*, E. Ustaran, 2018, σ. 75.

αρχών, προϋποθέτει σαφή κατανομή των αρμοδιοτήτων βάσει του παρόντος κανονισμού, περιλαμβανομένης της περίπτωσης κατά την οποία ένας υπεύθυνος επεξεργασίας καθορίζει τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας από κοινού με άλλους υπευθύνους επεξεργασίας ή όταν μια πράξη επεξεργασίας διενεργείται για λογαριασμό ενός υπευθύνου επεξεργασίας.»

Πράγματι, η ανάγκη να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα απαιτεί μια πραγματιστική προσέγγιση, που να διασφαλίζει την προβλεψιμότητα αναφορικά με τον έλεγχο της επεξεργασίας. Ήδη το ΔΕΕ στην απόφασή του C-25/2017¹⁷ αναφορικά με την υπόθεση που αφορούσε συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα μέλη θρησκευτικής κοινότητας στο πλαίσιο δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα, είχε διατυπώσει την θέση ότι κατά τον καθορισμό του Υπεύθυνου Επεξεργασίας, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, ιδίως, η εξουσία πραγματικού ελέγχου και η αντίληψη που έχει το πρόσωπο του οποίου τα δεδομένα υπόκεινται σε επεξεργασία σχετικά με το ποιος είναι ο υπεύθυνος της επεξεργασίας.

Η απόφαση για την απόδοση του ρόλου του Υπεύθυνου Επεξεργασίας στον φορέα και όχι στο μεμονωμένο εργαζόμενο του, απλοποιεί την διαδικασία άσκησης των δικαιωμάτων των υποκειμένων, απαλλάσσοντάς τα από τη διερεύνηση ενός μεμονωμένου υπόχρεου, ο οποίος ενεργεί για λογαριασμό του φορέα, όταν η παραβίαση των δικαιωμάτων τους έχει συμβεί στο πλαίσιο δραστηριοτήτων ενός φορέα. Από την άποψη αυτή, η επιλογή αυτή είναι φιλικότερη για τα υποκείμενα των δεδομένων σε διαδικαστικό τουλάχιστον επίπεδο, καθώς η τελική ικανοποίηση τυχόν χρηματικών τους αξιώσεων δεν έχει άμεση σχέση με την απόδοση του ρόλου του Υπεύθυνου Επεξεργασίας στον φορέα έναντι του μεμονωμένου φυσικού προσώπου. Για αυτό και στη Γνώμη 1/2010 της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 διευκρινίστηκε ότι δεν αποκλείεται η ευθύνη και μεμονωμένου προσώπου. Άλλωστε, στο πλαίσιο των βασικών υποχρεώσεων των φορέων είναι η συμμόρφωσή τους με τον ΓΚΠΔ, αλλά και

¹⁷ C-25/2017, σκέψη 21, διαθέσιμη στον ιστότοπο:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=203822&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=EL&cid=871002> (Επίσκεψη 21.1.2021).

η ευαισθητοποίηση και η εκπαίδευση των ανθρώπων που ενεργούν για λογαριασμό τους. Περαιτέρω, η απόδοση της ευθύνης του Υπεύθυνου Επεξεργασίας σε έναν δημόσιο φορέα, αναφορικά με τις επεξεργασίες στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του, ακόμη και για τις παραβάσεις που διενεργούνται από φυσικά πρόσωπα δικαιολογείται, καθώς τα πρόσωπα αυτά ενεργούν για λογαριασμό του και βρίσκονται στην σφαίρα επιρροής του.

Σταυρούλα Χατζηδημητρίου, Δικηγόρος Θεσ/νικης, Μ.Δ.Ε. Αστικού, Αστικού Δικονομικού και Εργατικού Δικαίου